

Primer Seminari Internacional “Arxius i Turisme”

Lloret de Mar, 23, 24 i 25 de maig de 2024

Joaquim Daban i Massana

Cap del Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar

Elisabet Keegan

Gerent de Lloret Turisme

Al llarg del segle XIX, i com a conseqüència de la Revolució industrial, els països del nord d'Europa van començar a promoure els desplaçaments dels seus ciutadans amb la intenció de fomentar l'oci, el descans, la cultura, la salut i les relacions familiars. Des de llavors, el concepte de turisme ha anat evolucionant, s'ha transformat en un fenomen de masses i s'ha consolidat com una de les principals activitats de negoci que afecta al món laboral, urbanístic, social... i que afavoreix el creixement econòmic dels territoris.

Segons les dades del 2019, el país amb més desplaçaments turístics internacionals va ser França, amb 89,4 milions de turistes, a continuació hi figurava Espanya, amb 83,5 milions i, tot seguit, els Estats Units amb 79,3 milions.

Evidentment, Catalunya constitueix una de les principals destinacions turístiques, tant a escala estatal com dins de l'àmbit europeu i mundial; i podem assegurar que, actualment, l'activitat turística és un dels principals motors de la nostra economia. Durant l'any 2022, Catalunya va rebre 5'8 milions de turistes estrangers,

que van aportar un total de 5.523 milions d'euros. De la resta de l'Estat espanyol, van venir 3,9 milions de viatgers, que van desemborsar 1.479 milions d'euros. I el turisme interior català va reportar 16,7 milions de desplaçaments, amb un moviment econòmic de 2.180 milions d'euros.

Però més enllà d'aquestes dades, cal tenir present que el turisme també genera un seguit de transformacions del territori: fomenta canvis en els comportaments socials i demogràfics, modifica les xarxes urbanes, contribueix al creixement econòmic, promou la recuperació d'elements patrimonials, altera els paisatges i els espais rurals... I malgrat l'impacte que suposa, les institucions i governs més afectats per aquesta activitat no han mostrat massa interès per a la salvaguarda dels fons documentals vinculats al sector del turisme, que són imprescindibles per entendre i contextualitzar els canvis econòmics, socials, culturals i mediambientals que s'han produït als nostres territoris durant el darrer segle.

És per això que, amb l'objectiu de donar a conèixer els fons documentals públics i privats generats entorn del turisme i incentivar-ne la recuperació, conservació i organització entre el sector turístic com a part del patrimoni documental de la nostra societat, s'ha impulsat a Lloret de Mar el primer seminari internacional “Arxius i Turisme”, que tindrà caràcter biennal, i que s'ha dut a terme els dies 23, 24 i 25 de maig de 2024.

Aquest seminari ha estat organitzat per l'Ajuntament de Lloret de Mar, la Diputació de Girona i la Generalitat de Catalunya, ha comptat amb la col·laboració del Consell Internacional d'Arxius, de la Subdirecció General d'Arxius i l'Agència Catalana de Turisme de la

L'alcalde Adrià Lamelas en un moment de la presentació del seminari.

Procedència: Ajuntament de Lloret de Mar.

Una de les taules rodones organitzades en el seminari. D'esquerra a dreta: Enric Cobo i Barri, Dolors Vidal, Sergi Yanes i Jordi Martí i Utset.

Procedència: Ajuntament de Lloret de Mar.

Generalitat de Catalunya, el Patronat de Turisme Costa Brava Girona, la Facultat de Turisme i el Departament d'Història de la Universitat de Girona, l'Associació de Professionals de l'Arxivística i la Gestió de Documents de Catalunya, l'Escola d'Arxivística i Gestió de Documents de la FUAB de la Universitat Autònoma de Barcelona, la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana, l'Ajuntament de Girona, Fitel – Network, Gremi d'Hotels de Lloret de Mar, Marmirada, Traveltec Group; i ha estat coordinat per Lloret Turisme i pel Servei d'Arxiu Municipal de Lloret de Mar.

Amb l'objectiu de definir el programa del seminari, es va constituir una comissió científica integrada per professors de la facultat de Turisme i d'Història de la UdG, per arxivers de diferents institucions, per investigadors i estudiosos de la història del turisme i per professionals del sector turístic.

A través de l'organització d'aquest seminari es pretén assolir els següents objectius específics:

1. Impulsar l'elaboració d'una guia de recursos que faciliti la investigació dels fons documentals del sector turístic de Catalunya que pugui servir de model per a altres territoris.
2. Difondre i valorar les diferents experiències relacionades amb el tractament de fons documentals relacionats amb el turisme.
3. Promoure iniciatives públiques que fomentin la preservació i conservació dels fons i arxius de persones, associacions, institucions i empreses vinculades al món del turisme.

I per aconseguir-los, es plantegen un seguit d'estratègies:

1. Facilitar la interrelació de diferents àmbits professionals del sector turístic: la indústria hotelera, els càmpings, la història, l'economia, les ciències socials, l'arxivística, l'enginyeria, etc.
2. Promoure els acords de col·laboració i l'intercanvi d'experiències entre institucions, associacions i persones que gestionen fons vinculats al turisme.
3. Fomentar la investigació i els estudis del fenomen turístic que permetin valorar, de forma rigorosa, les transformacions promogudes en diferents àmbits de la nostra societat: econòmiques, urbanístiques, socials, patrimonials, paisatgístiques, etc.
4. Promoure la creació d'un grup de treball d'Arxius i Turisme dins del Consell Internacional d'Arxius, amb l'objectiu d'aprofundir i internacionalitzar els debats, fomentar la investigació i exposar solucions que permetin resoldre les diverses problemàtiques que assetgen aquests fons documentals.

Fulletons turístics de Lloret i els seus voltants.

Procedència: SAMLM.

A partir d'aquesta planificació, la comissió científica va estructurar el seminari en tres àmbits expositius:

- “*Els estudis en arxivística*”, centrats en la preservació del patrimoni documental i en la difusió de la documentació relacionada amb el turisme.
- “*Els estudis sobre el turisme*”, que agrupa la recerca i les publicacions d'investigacions relacionades en l'evolució del turisme.
- “*Els estudis vinculats a la generació i gestió de la documentació i les dades*”, que aplega els projectes i treballs vinculats al tractament de la informació i la gestió de dades de les activitats turístiques.

Seguint aquesta configuració, la comissió científica va convidar a tres ponents per tal que situessin i contextualitzessin cadascun d'aquests tres àmbits. Així, relacionat amb l'àmbit “*Dels estudis en arxivística*” va intervenir el professor Hasso Spode, historiador, arxiver, professor a la Universitat de Hannover i president honorari del *Historical Archive on Tourism – HAT* – de Berlín, que presentà la ponència titulada “*Recerca històrica del turisme i l'Arxiu Històric de Turisme – HAT – a Berlín*”. Pel que fa al segon àmbit, participà el doctor Carlos Larrinaga, doctor i catedràtic d'història i institucions econòmiques a la Universitat de Granada, que exposà la seva ponència titulada “*La historiografia del turisme a Espanya: antecedents, actualitat i desafiaments*”. Finalment, vinculat al tercer àmbit, “*Els estudis relacionats amb la generació i gestió de la documentació i les dades*”, hi assistí l'experta en TIC Antonella Fresa, directora de Disseny de Promoter SRL i líders de comunicació i networking en projectes INCULTUM i SECReTOUR sobre turisme cultural, que presentà la ponència “*Turisme, arxius i cultura: una relació mediada digitalment entre preservació i experiència*”.

En aquesta primera edició, la comissió científica va programar cinc taules rodones de temàtica diversa amb la intenció que es visualitzés la interseccionalitat d'interessos que poden plantejar-se en aquest tipus de seminari. A les cinc taules hi van participar un total de vint-i-dues persones que representaven àmbits professionals molt diferents: historiadors, professionals de la indústria turística, arxivers, responsables d'institucions turístiques...

La primera taula, titulada “*El turisme i la gestió de la informació que genera*”, estava orientada a debatre sobre el tipus de gestió documental que implanten actualment els establiments turístics: plataformes, servidors, protecció de dades, preservació de documents digitals, ciberseguretat... La segona taula, “*Fonts per a la recerca del turisme*”, tractà sobre la recerca i els estudis relacionats amb la història del turisme: principals fons documentals, dificultats en l'accés a les dades, problemes de conservació dels documents, plataformes web de difusió dels arxius, plantejament de línies de treball... A la taula següent, “*Necessitats acadèmiques, voluntats arxivístiques i reptes empresarials*”, es va es-

tablir un diàleg entre diferents àmbits professionals, per tal que cadascú exposés les necessitats que té amb relació als altres sectors, i es poguessin presentar alternatives o solucions a les qüestions plantejades. La quarta taula rodona, “*Gestió dels fons turístics locals, comarcals, provincials i nacionals*”, va debatre sobre les problemàtiques que envolten la gestió, la recuperació, el tractament i la difusió dels fons documentals vinculats al món del turisme. Sobre aquest tema, no només es tractà la dificultat de recuperar i organitzar fons d'empreses o d'establiments turístics, sinó que també es va fer referència a la gestió documental que implementen les institucions turístiques. Finalment, també es va programar una taula d'experiències titulada “*Estudis turístics en l'àmbit lloretenc*”, en què s'exposaren diferents treballs relacionats amb la història i l'evolució del model turístic de Lloret de Mar. Es varen comentar les fonts i els fons documentals consultats i s'avaluaren les repercussions socials, econòmiques, urbanístiques i culturals del fenomen turístic.

La comissió científica també va impulsar la convocatòria de propostes de comunicació. Es van presentar un total de vint-i-dues procedents d'Alemanya, Regne Unit, Madrid, Mallorca i Catalunya; i se'n van seleccionar catorze que s'exposaren en el transcurs del seminari.

L'organització va incloure un programa d'activitats socials que va donar a conèixer diversos elements patrimonials del municipi lloretenc. Així mateix, l'organització ha previst l'edició d'una publicació que recollirà els textos de les ponències, les comunicacions i les conclusions de cadascuna de les taules rodones.

Sens dubte, l'organització d'aquest seminari ha estat una bona oportunitat per a fomentar la interrelació de diferents àmbits professionals vinculats a la gestió de fons documentals del turisme, per a promoure acords de col·laboració entre els agents implicats, per a difondre i valorar experiències sobre el tractament de fons documentals, per a promoure iniciatives públiques que ajuden a preservar i conservar aquests fons i per a potenciar la creació d'un grup de treball, dins del Consell Internacional d'Arxius, que promogui la investigació i proposi solucions a les diverses problemàtiques que amenacen tots aquests fons documentals.

Si voleu conèixer amb més detall el programa i la composició de les diferents comissions de treball del seminari, podeu consultar el següent enllaç:

<https://www.lloret.cat/seccions/i-seminari-arxius-i-turisme>

Logo del seminari d'Arxius i Turisme.
Procedència: SAMLM.